

Sprawozdanie

z realizacji Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Gminie Lubartów w 2024 roku oraz potrzeby związane z realizacją zadań.

Zgodnie z art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49) wójt w terminie do dnia 31 marca każdego roku składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Podstawowym narzędziem działania systemu wspierania rodziny jest praca z rodziną. Jest ona ważna od momentu przeżywania przez rodzinę pierwszych trudności oraz niezbędna wówczas, gdy w rodzinie ma miejsce poważny kryzys zagrażający dobru dziecka. Rodzina, w wyniku podjętej z nią pracy, powinna osiągnąć zdolność prawidłowego funkcjonowania na tyle, aby bezpieczeństwo dzieci nie było zagrożone.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Założeniem podstawowym ustawy jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, zwłaszcza jeśli ma ona trudności w wypełnianiu swoich funkcji. Chodzi o zapewnienie pomocy, która wyeliminuje groźbę zabrania dziecka rodzinie lub, w szczególnych sytuacjach, szybki powrót do rodziny po okresowym pobycie poza nią. Kierując się powyższym w przepisach ustawowych duży nacisk położono na działania profilaktyczne, pomagające rodzinie w prawidłowym funkcjonowaniu i zapobiegające powstawaniu patologii. Profilaktyka rodzinna jest realizowana przede wszystkim przez gminne i powiatowe instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny i jest w głównej mierze skierowana do rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą domową, ubogich i zagrożonych ubóstwem.

Do zadań gminy nałożonych ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 177) należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;

- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie,
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminy należy wykonywanie zadań wynikających z rządowych programów z zakresu wspierania rodziny. Gmina realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej zgodnie z wytycznymi przekazanymi przez wojewodę.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną;
- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:

- 1) instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny;

- 2) placówek wsparcia dziennego;
- 3) rodzin wspierających.

Pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania. Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- 2) terapii i mediacji;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”.

Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Rada Gminy Lubartów wyznaczyła gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubartowie jako podmiot właściwy do realizacji zadań administracji publicznej dotyczących wspierania rodziny.

W swojej codziennej pracy pracownicy GOPS kładą duży nacisk na rozpoznawanie i jak najszybszą interwencję w rodzinach zagrożonych kryzysem współpracując w tym zakresie w szczególności ze szkołami, kuratorami sądowymi i społecznymi, Gminną Komisją RPA, dzielnicowymi, specjalistami prowadzącymi Punkt Konsultacyjny, członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie czy pracownikami służby zdrowia. W ciągu całego roku rodziny korzystały z konsultacji i poradnictwa specjalistycznego w różnych formach. Wsparcie dotyczyło rodzin z dziećmi ale też tych, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2024 roku objął wsparciem (świadczeniami bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę i źródło finansowania) 129 rodzin, w których żyło 324 osób. Pomocą udzieloną w postaci pracy socjalnej objęte zostały 202 rodziny – liczba osób w tych rodzinach 509 (w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej 73 rodziny z liczbą osób w rodzinach 185).

Pośród rodzin objętych w 2024 roku pomocą, 72 rodziny to rodziny z dziećmi, w tym 19 rodzin niepełnych a 17 rodzin wielodzietnych.

Powodem trudnej sytuacji rodzin objętych wsparciem było ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwała choroba. Znaczący odsetek wśród rodzin stanowi problem alkoholizmu i przemocy będący w głównej mierze przedmiotem działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu interdyscyplinarnego w ramach odrębnych programów.

Wśród rodzin korzystających z pomocy są rodziny, które z uwagi na przeżywane przez siebie trudności, zagrożone są destabilizacją funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Okresowa analiza danych gromadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej daje możliwość określenia potrzeb w zakresie realizacji zadań z obszaru wspierania rodziny (zarówno oferty wsparcia dla rodzin, jak i działań profilaktycznych).

W 2024 roku udzielono też wsparcia niepieniężnego w postaci usług opiekuńczych, opieki wytechnieniowej czy Asystenta Osobistego Osoby z Niepełnosprawnością, pracy socjalnej. Jak co roku gmina przystąpiła do programu „Posiłek w szkole i w domu” w ramach którego 82 dzieci z 44 rodzin skorzystało z gorącego posiłku (11196 posiłków) a 267 osób (w tym

również dzieci i młodzież w okresie nauki w szkole) z zasiłku celowego na zakup żywności (698 świadczeń).

Od lutego 2022 r. wśród osób wymagających wsparcia w różnych formach znaleźli się uchodźcy z Ukrainy. Przedłużający się czas zmagani wojennych negatywnie wpływa na przebywające w tymczasowych miejscach pobytu matki z dziećmi. Nie omijają ich problemy dnia codziennego, z którymi muszą radzić sobie na obczyźnie, potęgowane niepokojem o losy bliskich i swoje domy w Ukrainie.

Prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych realizowane było na bieżąco przez asystenta rodziny, pracowników socjalnych Ośrodka, członków Zespołu Interdyscyplinarnego również w ramach konsultacji z nauczycielami, kuratorami sądowymi, specjalistami w Punkcie konsultacyjnym, a także z sołtysami i radnymi wsi.

W 2024 r. w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudniony był w ramach umowy cywilno-prawnej asystent rodziny. Koszt realizacji zadania wyniósł ogółem **39 280 zł** w tym dofinansowanie z Funduszu Pracy i w ramach rządowego programu wspierania rodziny „Asystent Rodziny” w 2024 r. w kwocie **12 297,60 zł**. Wsparciem asystenta objętych zostało łącznie 11 rodzin w których wychowywało się 19 dzieci (1031 godzin wsparcia). Cztery rodziny korzystały z usług asystenta powyżej roku. Asystent wspiera rodzinę poprzez konsultacje i działania o charakterze edukacyjnym w zakresie prawidłowego wychowania i opieki nad dziećmi (organizowanie czasu wolnego dzieciom, budowanie prawidłowych więzi między członkami rodziny, rozwijanie umiejętności wychowawczych), dbania o zdrowie (higiena, pielęgnacja, prawidłowe żywienie, w razie potrzeby leczenie i rehabilitacja), gospodarowania budżetem domowym (planowanie i monitorowanie wydatków), wykonywania prac na rzecz domu oraz ich podziału na członków rodziny (sprzątanie, zmywanie, gotowanie, remont), pozyskiwania usług na rzecz domu i rodziny (załatwieniem spraw urzędowych, znalezieniem pracy, kontaktów ze służbą zdrowia), usamodzielniania się poprzez uzupełnianie wykształcenia i podjęcie pracy, a także dbałości o edukację i rozwój dzieci. Usługa asystenta rodziny prowadzona jest w celu zdobycia przez rodziny kompetencji w zakresie pełnienia ról społecznych i opiekuńczo-wychowawczych zgodnie z ogólnie przyjętymi normami społecznymi.

Główne problemy, z jakimi borykały się rodziny objęte opieką i wsparciem asystenta rodziny:

- 1) niskie umiejętności opiekuńczo-wychowawcze,
- 2) trudności finansowe rodzin, brak umiejętności gospodarowania budżetem rodzinnym,
- 3) problemy szkolne dzieci i młodzieży,
- 4) niedostateczna diagnoza dzieci pod kątem zaburzeń zachowania, trudności szkolnych,
- 5) brak stałego zatrudnienia u rodziców dzieci,
- 6) uzależnienie od alkoholu, przemoc domowa,

Do obowiązków asystenta należało przede wszystkim:

- 1) sporządzenie diagnozy sytuacji rodzinnej
- 2) ustalenie potrzeb i zakresu pomocy rodzinie
- 3) prowadzenie działań pedagogicznych w rodzinie
- 4) prowadzenie indywidualnego treningu kompetencji i umiejętności społecznych z zakresu:

- a. relacji rodzinnych: wspieranie rodziny poprzez konsultacje i działania o charakterze edukacyjnym (budowanie pozytywnego obrazu uczestnika/ uczestniczki w rolach rodzinnych, kształtowanie konstruktywnego stylu wychowawczego i postaw rodzicielskich.
 - b. pielęgnowanie prawidłowych relacji w rodzinach, kształtowanie umiejętności efektywnej komunikacji rodzinnej w oparciu o zarządzanie własnymi emocjami oraz systemem norm rodzinnych
 - c. wspieranie rozwoju dziecka poprzez promowanie prawidłowego wychowania i opieki (nauka umiejętności stymulowania prawidłowego rozwoju dziecka, nauka organizowania wolnego czasu dzieciom, budowanie prawidłowych więzi między członkami rodziny, rozwijanie umiejętności wychowawczych, aktywne uczestnictwo w życiu szkolnym dziecka),
 - d. profilaktyka kryzysów życiowych (rozpoznawanie i przeciwdziałanie mechanizmom agresji i przemocy, profilaktyka uzależnień oraz bezradności w sytuacji utraty pracy, nauka umiejętności adekwatnego reagowania w sytuacjach kryzysowych i budowania własnych systemów wsparcia społecznego),
 - e. trening kompetencji interpersonalnych: nauka umiejętności precyzyjnego formułowania i przekazywania komunikatów, aktywnego słuchania, radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych,
 - f. trening asertywności: nauka konstruktywnego wyrażania poglądów, uczuć, potrzeb i oczekiwań, asertywnego przyjmowania krytyki i pochwał, odmowy wyboru asertywnych wzorców zachowań jako sposobów przeciwdziałania uległości i agresji,
 - g. trening innych umiejętności: z zakresu kształtowania świadomości dotyczącej zdrowego stylu życia, efektywnego zarządzania gospodarstwem domowym, planowania domowego budżetu, zdolności wzbudzania i podtrzymywania motywacji wewnętrznej, wyznaczania i realizacji celów w rozwoju osobistym, reagowania i twórczego wykorzystywania niepowodzeń i trudności, poszukiwania wsparcia oraz informacji zwrotnych o środowisku społecznym.
- 5) współpraca z pracownikiem socjalnym rodziny, konsultowanie głównych kierunków pracy z rodziną.

Do głównych zadań asystenta należało między innymi monitorowanie sytuacji rodzin będących pod opieką , wsparcie rodzin w kontaktach z instytucjami, przychodniami, szkołami i urzędami, udzielanie pomocy w zabezpieczaniu podstawowych potrzeb życiowych, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin, współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodzin. Zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny realizowali również pracownicy socjalni ośrodka.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

- 2) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej

- średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka albo środków finansowych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz środków finansowych na bieżące funkcjonowanie tej placówki.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, ma ona charakter czasowy i zapewnia:

1. Czas potrzebny na pracę z rodziną biologiczną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub - gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka;
2. Przygotowanie dziecka do:
 - a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
 - b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
 - c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
3. zaspokojenie potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych dziecka.

Pieczą zastępczą jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza i rodzinny dom dziecka.

W rodzinach zastępczych umieszcza się dzieci, których rodzice zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej lub gdy władza ta została im ograniczona. Jest to więc forma pomocy dziecku w przypadku niemożności zapewnienia mu opieki i wychowania przez rodziców biologicznych.

Rodzina zastępcza jest częścią szerszego systemu na rzecz pomocy dziecku i jego rodzinie. System ten tworzy zarówno rodzina zastępcza, rodzinny dom dziecka, placówki instytucjonalnej pieczy zastępczej, organizator rodzinnej pieczy zastępczej, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, jak i rodzina biologiczna oraz asystent rodziny, a także sąd

decydujący o losie dziecka, kurator oraz inne instytucje świadczące pomoc na rzecz dziecka i rodziny w kryzysie (organizacje pozarządowe, powiatowe centra pomocy rodzinie, ośrodki pomocy społecznej).

Typy rodzin zastępczych - rodzina zastępcza:

1. Spokrewniona – mogą ją stworzyć najbliżsi krewni dziecka, czyli dziadkowie lub rodzeństwo (babcia, dziadek, brat, siostra),
2. Niezawodowa – może ją stworzyć zarówno rodzina dziecka niebędąca wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, jak i osoby niespokrewnione z dzieckiem,
3. Zawodowa – to taka rodzina zastępcza, z którą starosta zawiera umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej; tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka.

Jeżeli umowę zawierają małżonkowie jeden z nich, wskazany w umowie, otrzymuje stałe wynagrodzenie miesięczne. Czas trwania umowy: minimum 4 lata.

Obok rodziny zastępczej zawodowej, tzw. „podstawowej” istnieją dwa szczególne typy zawodowej rodziny zastępczej:

- specjalistyczna – w takiej rodzinie przebywają dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności lub dzieci, które mają kłopoty w funkcjonowaniu społecznym umieszczane w rodzinie zastępczej na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz małoletnie matki z dziećmi.

- pełniącą funkcję pogotowia rodzinnego – jak sama nazwa wskazuje jest to rodzina będąca rodzajem „pogotowia” dla dzieci. W takiej rodzinie dziecko przebywa do 4 miesięcy, jednak w uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do momentu rozstrzygnięcia sytuacji prawnej dziecka.

Rodzinny dom dziecka – to miejsce, w którym może przebywać nie więcej niż ośmioro dzieci. Z osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka starosta zawiera umowę o świadczenie usług, z tytułu której przysługuje stałe wynagrodzenie miesięczne. Czas trwania umowy: minimum 5 lat.

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Sąd umieszcza dziecko w instytucjonalnej pieczy zastępczej, jeżeli brak jest możliwości umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub z innych ważnych względów nie jest to zasadne.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają całodobową opiekę i wychowanie dzieciom, których rodzice trwale lub okresowo nie mogą, nie potrafią lub nie chcą stworzyć im właściwych warunków życia i rozwoju. Umieszczenie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej powinno służyć reintegracji rodziny, przywróceniu kompetencji wychowawczych rodzicom.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza:

- zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;
- realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej;
- podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi;
- zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza jest prowadzona jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu:

- 1) socjalizacyjnego;
- 2) interwencyjnego;
- 3) specjalistyczno-terapeutycznego;
- 4) rodzinnego.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza współpracuje z sądem, powiatowym centrum pomocy rodzinie, rodziną, asystentem rodziny, organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz z innymi instytucjami i osobami, które podejmują się wspierania działań wychowawczych placówki opiekuńczo-wychowawczej. Warunkiem koniecznym jest uzyskanie przez te osoby akceptacji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej oraz pozytywnej opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Wychowankowie mogą przebywać w placówce opiekuńczo-wychowawczej po uzyskaniu pełnoletniości, za zgodą dyrektora placówki, nie dłużej niż do ukończenia 25. roku życia, jeżeli się uczą lub legitymują się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i uczą się.

W regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej są umieszczane dzieci wymagające szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym umieszcza się dzieci, które wymagają specjalistycznej opieki oraz, które w okresie oczekiwania na przysposobienie, nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Pobyt dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym nie może trwać dłużej niż do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia.

Regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne oraz interwencyjne ośrodki preadopcyjne zapewniają specjalistyczną opiekę medyczną i rehabilitację dzieciom umieszczonym w tych placówkach i ośrodkach.

Za tworzenie i rozwój rodzinnej pieczy zastępczej odpowiedzialny jest starosta powiatu, który wykonuje zadania w zakresie pieczy zastępczej za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Koszty, które poniosła gmina w 2024r w związku z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej dotyczyły wydatków na opiekę i wychowanie w wysokości 10%, 30 % oraz 50%. Koszt 2024 r. to kwota **53 873,35 zł** (znaczące zmniejszenie w porównaniu do roku ubiegłego). Na koniec 2024 r. 7 dzieci przebywało w pieczy zastępczej:

- 6 w rodzinach zastępczych spokrewnionych,
- 1 dziecko w rodzinie niezawodowej)

Wszystkie dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej postanowieniem Sądu Rejonowego. Nie było przypadków odbierania dzieci przez pracowników socjalnych w sytuacjach zagrożenia życia lub zdrowia.

Świetlica opiekuńczo-wychowawcza:

W ramach pomocy rodzinie placówki wsparcia dziennego obejmują opieką i wychowaniem dzieci w czasie pozalekcyjnym. Do placówek wsparcia dziennego zalicza się m. in. świetlice i kluby środowiskowe oraz ogniska wychowawcze. Sprawują one funkcje opiekuńcze, wspierają rodziców w wychowywaniu dzieci, uczą gospodarowania czasem, odpowiedzialności, obowiązkowości.

W gminie Lubartów w 2024 r. w okresie wakacji zorganizowane zostały bezpłatne zajęcia dla dzieci w formie opiekuńczo-wychowawczej prowadzone we współpracy z PCK Oddział Lubelski, dofinansowana w ramach środków na realizację Gminnego Programu PiRPA oraz PN. (Lisów i Nowodwór)

Uchwałą Nr XIX /163/24 Rady Gminy Lubartów z dnia 30 grudnia 2024r przyjęty został Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026.

Celem głównym programu jest poprawa funkcjonowania i jakości życia rodzin z dziećmi w gminie Lubartów

Cele szczegółowe obejmują:

- 1) Promocję rodziny, profilaktykę i edukację w zakresie wzmocnienia rodziny i wypełniania przez nią roli opiekuńczo- wychowawczej
- 2) Rozwój usług i form wsparcia zapewniający rodzinom z dysfunkcjami pomoc w ich przezwyciężaniu oraz ograniczanie negatywnych skutków sytuacji kryzysowych w rodzinach
- 3) Rozwój zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Priorytetem uchwalonego programu jest dążenie, aby każde dziecko miało prawo rozwijać się w rodzinie naturalnej, a jeżeli trafi do pieczy zastępczej, stwarzanie warunków jak najszybszego powrotu do biologicznych rodziców. Środowisko rodzinne nawet niezupełnie wydolne i borykające się z różnorodnymi problemami, jest dla dziecka środowiskiem naturalnym i najlepszym. Przerywanie więzi dziecka z rodzicami biologicznymi jest zawsze wydarzeniem traumatycznym, pozostawiającym w psychice dziecka trwałe ślady.

Biorąc pod uwagę że rodzina jest głównym środowiskiem funkcjonowania swoich członków, a przede wszystkim rozwoju dziecka i stanowi naturalne środowisko wychowawcze, w którym dziecko uczy się żyć i postępować w określony sposób, należy w sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami udzielić jej pomocy poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego oraz terapii rodzinnej, a więc szeroko rozumianego systemu wsparcia. Program Wspierania Rodziny adresowany jest do wszystkich rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Lubartów ze szczególnym zwróceniem uwagi na rodziny z dziećmi przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, dotknięte przemocą domową, rodziny w trudnej sytuacji materialno-bytowej. Program kierowany jest także do rodzin, w których została ograniczona lub odebrana rodzicom władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Działania na rzecz dzieci i rodzin podejmowane były również w ramach:

- 1) Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie/Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie/Domowej w Gminie Lubartów,
- 2) Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- 3) Systemu świadczeń pieniężnych i pomocy rzeczowej realizowanych na podstawie obowiązujących ustaw i programów (m. innymi: świadczenia rodzinne z dodatkami, pielęgnacyjne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłek rodzicielski, wyprawka szkolna, stypendia, dodatki energetyczne, osłonowe, pomoc w zakupie opału, świadczenia w ramach ustawy o pomocy społecznej, dożywianie, żywność z programu operacyjnego, dodatki mieszkaniowe, Karta Dużej Rodziny)
- 4) Innych zadań na rzecz rodziny zapisanych do realizacji w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lubartów

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakładając na gminę nowe zadania nałożyła jednocześnie obowiązek finansowania realizacji tych zadań w znacznym zakresie. W ustawie przewidziano wprowadzić mechanizmy wsparcia finansowego jednostek samorządu terytorialnego środkami z budżetu państwa, jednak nie mają one charakteru stałego i nie są wystarczające. Mając na uwadze powyższe większość realizowanych działań gmina będzie musiała finansować we własnym zakresie, zabezpieczając na ten cel środki w budżecie.

Rok 2025 i kolejne będą kontynuacją prowadzonych działań w zakresie tworzenia systemu opieki oraz pomocy rodzinie znajdującej się w trudnej sytuacji, która nie wykonuje swoich funkcji rodzicielskich w sposób prawidłowy oraz zapewnienia rodzinie z problemami potrzebnego wsparcia.

Ośrodek Pomocy Społecznej kontynuuje realizację rozwiązań w zakresie wspierania rodziny, kierując się dobrem dziecka, dobrem rodziny jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka, przy współdziałaniu instytucji i organizacji, pracujących z dziećmi i rodzicami.

Potrzeby związane z realizacją zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w odniesieniu do zdiagnozowanych w gminie Lubartów problemów obejmują przede wszystkim:

1. Zapewnienie warunków do realizacji zapisów 3 letniego programu wspierania rodziny na lata 2024 - 2026.
2. Zapewnienie środków finansowych na zatrudnianie asystenta/asystentów rodziny,
3. Pozyskiwanie rodzin wspierających, tworzenie warunków do ich działania, w tym również kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające. Rodzina wspierająca jest to rodzina z bezpośredniego otoczenia dziecka, czyli np. sąsiedzi czy rodzina zaprzyjaźniona. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, a także kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.
4. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego (koła zainteresowań, świetlice, kluby i ogniska wychowawcze, praca podwórkowa prowadzona przez wychowawcę), oraz zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla rodzin.
5. Zapewnienie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
6. Zapewnienie środków na podnoszenie kwalifikacji przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, a także innych specjalistów zajmujących się pracą z rodziną,

Wójt Gminy Lubartów

/-/ Jarosław Budka